

Aradi fogságom naplója
Feleségemnek, Domicella Schweidelnek+, Pesten

Augusztus 25.

*Törődött volt már a testünk,
mikor Aradra érkeztünk.
A szekéren örök ültek,
feladatra felkészültek.*

*Az utcákon báméskodó,
kárörvendő, hangoskodó
katona és polgárnépek,
kíváncsian minket néztek.*

*Volt közöttük együtt érző,
könnyhullajtásával vérző
istenlelkületű ember,
aki félelmet nem ismer'.*

*Haynaunak háza előtt,
'mit a folyondár már beszótt,
megállt minden lovas szekér.
S az őrzőnk minket bekísér'.*

*Fél óráig álltunk ottan,
míg a hadbíró betoppant,
s a nevünket összeírta,
egy hivatalos papírra.*

*Hátsó részen, várnégyszögben,
hűvös cella belsejében,
párosával helyeztek el.
Sorsunk bírtuk türelemmel.*

*Nekem társul Gáspár jutott,
jó természetű volt, nyugodt.
Szalmazsákra heveredtünk,
s mély álomba szenderültünk.*

*Feszített a húgyhólyagom,
ej, feszített, ej, de nagyon!
Nem volt semmiféle edény,
s uralkodtam inger hevén.*

*Ám a terhet már nem bírtam,
s hogy a nyomást csillapítsam,
távcsőtökjät elővettem,*

és magamon könnyítettem.

Augusztus 26.

Vasárnap

*Howiger tábornok reggel,
közelgett súlyos léptekkel,
s parancsolt a porkolábnak,
hogy a rabok külön válnak.*

*Éhes voltam, gyomrom korgott,
a fülem fájt, fejem zsongott.
Azt gondoltam éheztetnek,
s így vetnek az örületnek.*

*Szobám száma tizenhetes,
állapota szégyenletes.
Sötét, nyirkos és fénytelen,
bútorzata igénytelen.*

*Ablakrácsa rozsdás, kopott,
'mit rab keze sokat fogott.
Bámulván a csillagokat,
eltemetvén mély gondokat.*

*Tébolyodott képek jöttek,
s fejem körül csak köröztek.
Rád gondoltam drága nejem,
mért nem voltál itt énvelem?*

*Béla fiam sorsa aggaszt,
féltés tüze majd elhamvaszt.
Ő is rab és nem láthatom,
ez a kínzó nagy bánatom!*

*Ételt egész nap nem kaptam,
magam tovább nem áltattam.
Kiszöktem a nyitott ajtón,
s lassan mentem a folyosón.*

*Ott Láhnerrel találkoztam,
s este vele falatoztam.
Bort is ittunk mind a ketten,
s azon nyomban jobban lettem.*

*Ott volt az ő felesége,
s konyhájának elesége.
Ételt, italt bőven adott,*

gyomrom örült, mert jóllakott.

Augusztus 27.

*Reggel Uram köszöntöttem,
s egyenruhám felöltöttem.
Kihallgatásra vezettek,
s vártam miként cselekednek.*

*Két lovam volt, sárga és pej,
áron alul adtam el, hej!
Könnyelműségemet bánom,
visszaszerzem bármi áron!*

*E gondolat járt eszemben,
míg ültem egy kis teremben.
S ajtón beléptek a tiszték,
s nekem semmit el nem hittek.*

*Erről, s arról kérdezgettek,
szúrós szemmel méregettek.
„Mért álltam a magyarokhoz,
a lázadó hatalomhoz?”*

*Válaszoltam kedélyesen,
tisztelettel, hűségesen,
valóságnak megfelelően,
méltósággal felemelőn.*

*Elmondtam, hogy átrendeltek,
s magyar harcszínre tettek.
Parancsszóra cselekedtem.
Úgy látszik, hogy ez lesz veszem?*

*Császárnak kárt nem csináltam,
passzív voltam, s csendben vártam,
Lestem a viharak múltát,
éreztem a helyzet súlyát.*

Augusztus 28.

*Vánszorogva telnek órák,
s elmém gondok behálózzák.
Szabadulnék, nem engednek,
s egyre beljebb terjeszkednek.*

Mikor végre már elalszom,

*s kábulattal gondom zúzom,
a porkoláb rögtön felkelt,
s kérdésével jól felheccelt.*

*„Mire van szüksége uram?
Körbenéz, s szemével kutat.
Álszent ez a figyelmesség,
rossz szándékú kötelesség.*

Augusztus 29.

*Reggel hét órakor keltem,
s szolga által kávét vettem.
Mely rosszízű, szaga bűdös,
s ettől vagyok igen dühös.*

*Harminc krajcár volt az ára,
szolgált gyomrom rontására!
Rosszul indult ez a reggel,
balvégzetű sejtelmekkel.*

*A börtönben nincs hitelünk,
minden ételt megfizetünk.
Kevés pénzzel rendelkezem,
ezért mértéklettel eszem.*

*Vártam Ninát, ámde nem jött,
szemem elől elrejtőzött?
Később épp megpillantottam,
olyan volt, mintha álmodtam.*

Augusztus 31.

*Domicámnak írtam reggel,
telve színes reményekkel.
Beadványt is készítettem,
melyben sorsom elemeztem.*

*E két írás itt van nálam.
Megkeseredett a nyálam,
nem találtam kézbesítőt,
sem szóbeli közvetítőt.*

*Az éjszaka nem aludtam,
ablak rácsán kibámultam.
Vártam a fényvirradatot,*

a szeretet áradatot.

Szeptember 1.

*Ma érkeztek kedves jelek,
ígéreték, tekintetek.
Köszöntött egy osztrák rabunk,
most az ő foglyai vagyunk.*

*Bolondokháza e világ!
Az életünk tiszavirág,
amely csupa álomsóhaj,
beteljesületlen óhaj.*

Szeptember 2.

Vasárnap

*Másodika van, vasárnap,
sora jön a számadásnak.
Jólesik a lelki torna,
önkéntes az imanorma.*

*Ételt hoznak rendszeresen,
a jótevőm ismeretlen.
Úgy hírlík, hogy szegény asszony,
jószágáért duplán kapjon!*

*Kiütés jött fenekemre,
szükség lesz önfegyelemre!
Mert a bőröm viszket, sajog,
fázik testem, s fogam vacog.*

*Mi lesz velem majd a télen,
napfény nélkül satnyul létem.
S tovább romlott a hallásom,
s fájni kezd a szájpadrólásom.*

*Harmadikán, s negyedikén,
edződik az életigény.
Hisz' a honvédeket verték,
„árulásuk” így büntették.*

*Teher alatt nő a pálma,
s erősödik ember álma.
Fény felé tör mind a kettő,
ha célba ér, nem lesz meddő!*

*Berti üdvözetét kaptam,
s mélyálom vett erőt rajtam.
Szeretteim velem voltak,
s bátorítón hozzám szóltak.
Felhők szárnyán repül levél,
üzenetem tán célba ér.
Él a gondolatátvitel,
hisz a címzett vár és figyel.
A vágyam jogos és szerény,
nem adhatom fel a reményt!
S megszületik a kegyelem,
fegyelmezzon a türelem!
Ötödikén, hatodikán,
nem fordult meg a szélirány.
Hasmenésem volt éjszaka,
rettentő a cellám szaga!
Berti fiamról sincs hírem,
s a lelkemet erősítem.
Feleségem még most sem írt,
felőlem sem kapott még hírt.
Pénzem kopik, s a szesz elfogy.
Túl kell élni ezt is, bárhogy!
Ablakrácsra szalmát tettek,
jeles rab van, így jeleztek!*

Szeptember 8.

*Boldogságos Szűz Mária,
Hungária királynéja!
Jézus Krisztus édesanyja,
ez a születésed napja.
Húsz éve Máriaradnán,
ültünk templom kemény padján.
S szerelmetes családommal,
imádkoztunk áhítattal.
Boldogságra volt sok okom,
örömmel telt életsorom.
Gyermekeink ajándékok,
s kijelölve nemes célok.
Hivatásom szerencsétlen,
hiszen szolgálatom vétlen!*

*S olyan helyzetbe kerültem,
melyből el nem menekültem.*

*Harmincnégy év után őrnagy,
más ezután inkább felhagy.
Én hűséggel ott maradtam,
s alezredes rangot kaptam.*

*A törvény ösvényén jártam,
utasításra szolgáltam.
Hatalmukkal visszaéltek,
s csúful elárultak minket.*

*Most a bűnös gonosztevők,
s örökös méregkeverők,
felkelőnek, lázadónak,
s felségsértőnek tartanak.*

*Kiben van némi tisztesség,
és lelkiismeretesség,
abból el nem szabadulhat,
Isten elől el nem bújhat!*

*Ez eleve elrendelés,
s földi létben elrendezés.
Egyszer minden értelmet nyer,
s lezárul e világi per.*

Szeptember 9.

Vasárnap

*Vasárnap van, s jó áhítat,
Isten Lelke most átítat.
Kérem Uram' adjon erőt,
erősítse a szenvedőt!*

*Uralkodónk ifjú, szelíd,
s jóságával majd egyesít.
S józan ész ver tanyát nála,
s felemeli majd a hála!*

*Kedden bejött hozzám fiam,
s néztük egymást kíváncsian.
Pár óráig beszélgettünk,
és sorsokat elemeztünk.*

Szeptember 12.

*A sirokkó szele tikkaszt,
a levegő nehéz, fáraszt.
Ólomszürke felhők jönnek,
s a magasban megütköznek.*

*Véres illetményem kapom,
kegyelmi az állapotom.
Ára tizenkilenc forint,
ami egy hadnagyi bérszint!*

*Napok jönnek, lassan múlnak,
s éjfél tájban elnémulnak.
Helyet adnak egy új napnak,
ám azok is mind becsapnak!*

Szeptember 20.

*Ma egész nap folyton esik,
ég a földdel perlekedik.
Hideg, nyirkos a tömlöcöm,
elmém épségén örködöm.*

*Lenkeyről hírt hallottam,
s azon nyomban megborzadtam.
Sorsa máris elrendezett,
akasztásra ítéltetett.*

*János dühöng cellájában,
tépi haját bánatában.
Mondják, hogy megzavarodott,
önmagával tusakodott.*

Szeptember 26.

*Fáradtan, éhesen kelek,
s korán tárgyalásra megyek.
S a haditörvényszék előtt,
válaszlok még délelőtt.*

*Itt van minden nemes fogoly,
arcuk nyúzott, szőrös, komoly.
Üdvözlöm a bajtársakat,
ember formájú árnyakat.*

Várákozunk, reménykedünk,

*a sorsunkon tépelődünk,
mely tettünkben át van szőve,
s összeköt majd mindörökre.*

*Legrosszabb a várakozás,
önmagunkon sajnálkozás,
amely testet, lelket gyengít,
s helyzetünkön mit sem lendít!*

*Feleségem írt levelet,
melengette bús szívemet.
Bátorított, erőt adott,
s reménykedésre buzdított.*

Október 1.

*Ez a hónap bizakodás,
kegyelemre vágyakozás.
Múltam tiszta, nincsen bűnöm,
megalázást nem kell túrnöm.*

*Másodikán nappal esett,
s kedélyemre nehezedett.
Hűvös idő jött lágy széllel,
napfény szőlőt már nem érlel.*

*Vécsey írt, s küldött pár szót,
bátorítót, vigasztalót.
Éreztem az Isten kegyes,
a holnapunk ígéretes!*

*Harmadikán dörgött az ég,
s fénybe borult a mindenség.
Ez az amnesztia jele,
vagy az ördögfurfang csele?*

Október 4.

*Jó a szabadulás napja,
a fény és igazság hangja.
Várjuk uralkodónk jelét,
adja megbocsájtó kegyét!*

*Isten áldja és segítse,
népeit így egyesítse!
Ha szeretet a hatalma,*

*erős lesz a birodalma!
Mint már többször említettem,
ellene én nem vétettem.
Magyar vagyok, osztrák nemes,
megértésére érdemes.
Hisz' Pákozd és Schwechat után,
hadisikereim csúcsán,
beteg lettem, s nem harcoltam.
Aradon parancsnokoltam.
Mai nap volt egy szentmise,
szúrt a lelkem mély tövise.
A szentgyónás érzem hatott,
s a gyóntatóm feloldozott.
Adalberttel találkoztam,
átöleltem, s megcsókoltam.
S kértem fiam, drága vérem,
buzgón imádkozzon értem.
A porkoláb bejött este,
késem, s pisztolyom kereste.
Törvényszékre kell majd mennem.
Remélem, nem kell elvesznem!*

Október 5.

Péntek

*Győzött a könyörtelenség,
a gyáva embertelenség,
jóság és szelídség felett,
mely a balsorsban elveszett!*

*Az uralkodót becsapták,
a figyelmét elaltatták,
hazug szóval tévesztették.
Önérdékből cselekedték!*

*Mért kell nevünk meggyaláznai,
tisztességünk levadásznai?
Életünket bemocskolni,
dicső múltunk lerombolni?*

*Kételyeim már nincsenek,
hisz' a jelek is intenek,
hogy a büntetésem halál,*

mely hamarost' reám talál.

Ítélethirdetés

*Halál, golyó, s lőpor által!
Szembe nem úszhatok árral,
hisz' őreim száma öt lett,
szabadulásra nincs ötlet!*

*Reményeim szétfoszlottak,
mint ködpára eloszlottak.
Megírom végrendeletem,
hátralékom elrendezem.*

*Nyilatkozatot is írok.
Kegyelemben végig bízok,
az utolsó pillanatig,
míg a lelkem nem utazik.*

*Berti, s Csunkó bejött hozzám,
s fénnel telt meg sötét cellám.
Mindent elmondtam Őnekik,
végrendeletem ismerik.*

*Berti volt a család követ,
s oldta lelki görcseimet.
Átadott sok üzenetet,
együtt érző szeretetet.*

*Az őreim csendben szólnak,
minorita pap jön holnap.
Szentségekkel töltekezem,
szemem Keresztre szegezem.*